

Baba Tutumları ile Çocuğun Yaşı, Cinsiyeti, Doğum Sırası ve Kardeş Sayısı Değişkenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Geliş Tarihi:23.06.2014

Kabul Tarihi:24.02.2015

Mehmet Akif İNCİ**

Ümit DENİZ***

Öz

Baba tutumları ile çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve kardeş sayısı değişkenleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile yapılan araştırma tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, Muş İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı il merkezinde bulunan altı ilkokuldaki anasınıflarında ve birinci sınıflarda bulunan 294 çocuk ve bu çocukların babaları oluşturmuştur. "Kişisel Bilgi Formu" ve "Baba Destek Programı (BADEP) Tutum Envanteri" veri toplamak amacı ile kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimsel istatistiklerin yanı sıra, T-testi, Tek Yönlü ANOVA, Scheffe Çoklu Karşılaştırma Testi ve LSD Çoklu Karşılaştırma Testi kullanılmıştır. Araştırmada, anasınıfına devam eden çocukları olan babaların sahip oldukları tutum puanlarının, birinci sınıfa devam eden çocukları olan babaların sahip oldukları tutum puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Anasınıfına devam eden çocukların babalarının sahip olduğu tutum puanlarının, çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>.05$). Birinci sınıfa devam eden çocukların babalarının sahip olduğu tutum puanlarının ise çocuğun doğum sırası ve çocuk sayısına göre anlamlı iken ($p<.05$), çocuğun yaşı ve cinsiyetine göre anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$).

Anahtar Kelimeler: Baba tutumları, okul öncesi dönem, birinci sınıf.

Investigation of the Relation between Father Attitudes and the Variables of the Child's Age, Gender, Birth Order and Number of Siblings

Abstract

This study is a descriptive study using research scan model in order to determine the relation between father attitudes and the variables of the child's age, gender, birth order and number of siblings. The research sample is constituted by 294 preschool and first grade students and their fathers in six central primary schools which are affiliated to Muş Provincial Directorate of National Education. In the study, "Personal Information Form" and "Father Support Program (BADEP) Attitude Inventory" were used as data collection tool. In order to analyze the data, T-test, one-way ANOVA, Scheffe Multiple Comparison Test and LSD Multiple Comparison Test were used. According to the data, it was found out that the attitude scores of the fathers who have children attending kindergarten are higher than the attitude scores of the fathers who have children attending first grade. It was also found out that the attitude scores of the fathers who have children attending kindergarten are not significant ($p>.05$) statistically in terms of the child's age, gender, birth order, number of siblings. The attitude scores of the fathers whose children attending first grade, on the other hand, were found significant ($p<.05$) in terms of birth order and number of siblings but they were found insignificant ($p>.05$) in terms of the child's age and gender.

Keywords: Father's attitudes, preschool period, first-grade.

* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalında yapılan "Baba Tutumlarının Anasınıfı ve İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Sosyal Beceri Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, mehtakifinci@gmail.com

*** Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, sea_edu2003@yahoo.com

Giriş

Ailenin öneminden bahsedildiğinde, sorumluluğun büyük çoğunluğunun annede olduğuna inanılır. Ancak gelişen teknoloji, eğitim, siyaset ve bilim ile birlikte çocuk gelişiminde babaların da anneler kadar önemli olduğu anlaşılmıştır (Atmaca Koçak, 2004; Poyraz, 2007). Babanın çocuğun cinsel kimlik, zihinsel ve sosyo-duygusal gelişimine etkisi günümüzde açık bir şekilde fark edilmiştir (Kuzucu, 2011). Babalar çocukların hayatında önemli bir yere sahiptir (AÇEV, 2001). Çocuğun gözünde baba her şeyin ölçütü sayılır; tüm söylediklerine ve yaptıklarına belli bir yaşa kadar hiç kuşku yöneltilemez, sevilen, değer verilen ve erişilmezdir (Alibeyoğlu, 2009). Çocuğun anne sıcaklığına ve koruyuculuğuna ne kadar ihtiyacı varsa, yaşamın daha dinamik ve atılgan yönlerine hazırlanması için babanın varlığına da o kadar ihtiyacı vardır. Çocuğun baba ile olan ilişkisi daha bağımsız ve özgüven sahibi olmasında etkilidir (Cüceloğlu, 1992).

Anne-babanın çocuklarına karşı sergiledikleri tutumlar onların bütün hayatını etkilemektedir. Ebeveynler, bazen çocuğa çok şey vererek onun kendi gelişimine yön vermesini engeller. Bazen de çok az şey vererek ona gerekli desteği sağlayamazlar. Böylece çocukta istenmeyen, uygunsuz davranış örüntülerinin oluşmasına neden olurlar. Ebeveynlerin çocuklarına karşı dengeli ve tutarlı bir tutum içinde olmaları ise, çocuğun davranışları, benlik saygısı, iletişim becerileri, karar verme yetenekleri ve akademik başarısı üzerinde çok önemli bir etkiye sahiptir (Çağdaş ve Seçer, 2010; Özyürek ve Tezel Şahin, 2010).

Ebeveyn tutumlarını birçok faktör etkileyebilmektedir. Sosyo-ekonomik düzey, aile tipi, iş, eğitim düzeyi, yaşanılan çevre, kültürel özellikler v.b. bu faktörlerdendir. Çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve kardeş sayısı gibi çocuğa ait özellikler de ebeveyn tutumlarını etkileyebilmektedir. Çocuğun bireysel özellikleri de anne-babanın ona karşı olan tutumunun olumlu ya da olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilmektedir. Demiriz ve Öğretir (2007), alt ve üst sosyo-ekonomik düzeyden gelen 300 çocuk ile yaptıkları çalışmada çocuğun cinsiyeti ve kardeş sayısının ebeveyn tutumları üzerinde etkili olduğunu bulmuşlardır.

Ülkemizde aile-çocuk ilişkisi konusunda fazla sayıda çalışma olmasına karşın bunlardan çok azı baba çocuk ilişkisi ve babalık üzerinedir (Güngörmüş Özkardeş, 2006). Oysaki her ne kadar anneler çocuk bakımı ve eğitiminde birincil rolü oynasalar da günümüzde gittikçe babanın da bu sürece daha fazla dâhil olduğu, ailenin gelirini sağlamanın yanı sıra çocuğun eğitiminde ve bakımında daha fazla rol almaya başladığı görülmektedir (Çağdaş, 2011).

Baba çocuk ilişkisi üzerine yapılan çeşitli araştırmalar baba tutumlarının çocuk üzerindeki etkisini ve önemini ortaya koymaktadır (Poyraz, 2007). İlgilenen ve sevgi gösteren, yakın iletişim kuran, özerkliği destekleyen babaların çocuklarının mutlu, bağımsız, kolay ilişki kurabilen, arkadaşlarıyla ilişkileri daha iyi olan, araştırmacı, liderlik özelliklerine sahip ve daha

uyumlu oldukları belirtilmektedir (Güngörmüş, 1992). Pilling ve Pringle'ın (1978) çalışmasında da buna paralel sonuçlar elde edilmiştir (aktaran Güngörmüş, 1992).

Bu araştırmalar göz önüne alındığında, sağlıklı bir baba-çocuk ilişkisinin önemi ve baba tutumlarının çocuğun sosyal-duygusal gelişimi üzerindeki etkisi daha iyi anlaşılakta ve baba tutumları ile çocuğun özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, baba tutumları ile çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve kardeş sayısı değişkenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Çalışma Grubu

Tarama modelinde betimsel bir çalışma olan araştırmanın çalışma grubu, 2012-2013 eğitim öğretim yılında Muş İl Merkezinde bulunan resmi ilkokulların anasınıfları ile birinci sınıflarına devam eden tüm çocuklara ulaşmanın zaman ve maliyet açısından mümkün olmayacağı düşünülerek kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Muş İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı il merkezinde bulunan altı ilkokuldaki anasınıfı ve birinci sınıfa devam eden 294 çocuk ve bu çocukların babaları araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Bu çocukların 124'ü anasınıfına 170'i ise birinci sınıfa devam etmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak; çocukların ve ailelerinin özelliklerini belirlemeye yönelik "Kişisel Bilgi Formu" ve baba tutumlarını tespit etmek için "Baba Destek Programı (BADEP) Tutum Envanteri" kullanılmıştır.

Baba Destek Programı (BADEP) Tutum Envanteri

Babaların tutum ve davranışlarını ölçmeyi hedefleyen envanter, Kaymak (2004) danışmanlığında, AÇEV-BADEP birimi tarafından geliştirilmiştir. Envanter 57 madde ve 4 faktörlü yapıdan oluşmaktadır. Madde 5, 10, 15, 19, 25, 27, 31, 35, 39, 45, 47 ve 51 pozitif, geri kalan tüm diğer maddeler negatif maddelerdir. "*Geleneksel Olmayan roller*" 17 maddeden oluşurken, ikinci faktör olan, "*Yetkeci Olmayan Tutum*" 18 maddeden, "*Tavizkar Olmayan Tutum*" 10 maddeden, dördüncü faktör olan "*İletişim Açıklığı*" ise 12 maddeden oluşmuştur (Atmaca Koçak, 2004).

Envanter, "Tamamen Katılıyorum" (1 puan), "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" (5 puan) şeklinde derecelendirilmiştir. Buna bağlı olarak her baba, her faktör için genel bir puan almıştır. Babanın puanı yükseldikçe, gelenekselliği, otoriterliği, tavizkarlığı gibi istenmeyen olumsuz özellikler de o oranda düşmüş demektir. Buna karşın pozitif maddelerin puanlaması ters çevrilerek hesaplanmıştır. Ölçeğin alt

boyutlarında Cronbach Alfa değerleri sırasıyla .85, .80, .73, .76 olarak bulunmuştur (Atmaca Koçak, 2004). Bu çalışmada ise Alpha Cronbach değerleri sırası ile Geleneksel Olmayan Roller faktörü için .82, Yetkeci Olmayan Tutum faktörü için .82, Tavizkar Olmayan Tutum faktörü için .71, İletişim Açıklığı faktörü için .60 ve toplamda .89 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizleri SPSS 18.00 sürümü kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde; frekans, yüzde, aritmetik ortalama gibi betimsel istatistiklerin yanı sıra, T-testi, Tek Yönlü ANOVA, Scheffe Çoklu Karşılaştırma Testi ve LSD Çoklu Karşılaştırma Testi kullanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

“Baba Tutumlarının Anasınıfı ve İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Sosyal Beceri Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinden üretilen bu makalede bulgular tablolar ile sunulmuştur. Araştırma bulguları sadece araştırmaya alınan babalara aittir tüm babalara genellenmemiştir.

Tablo 1: Anasınıfı ve Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Tanıtıcı Özellikleri

	Anasınıfı (n:124)		Birinci sınıf (n:170)		Toplam (n:294)	
	f	%	F	%	F	%
Yaş (Ay)						
60-72	114	91,9	41	24,1	155	52,7
73 ve Üstü	10	8,1	129	75,9	139	47,3
Cinsiyet						
Erkek	66	53,2	82	48,2	148	50,3
Kız	58	46,8	88	51,8	146	49,7
Doğum sırası						
İlk	65	52,4	69	40,6	134	45,6
Ortanca	24	19,4	45	26,5	69	23,5
Son	35	28,2	56	32,9	91	31,0
Kardeş sayısı						
Tek	25	20,2	9	5,3	34	11,6
2-4	91	73,4	138	81,2	229	77,9
5 ve üstü	8	6,5	23	13,5	31	10,5

Tablo 1 incelendiğinde, anasınıfına devam eden çocukların %91,9'unun, birinci sınıfa devam eden çocukların ise %24,1'inin 60-72 aylık olduğu, kız ve erkek oranının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Çocukların %45,6'sının ilk çocuk, büyük çoğunluğunun da (%77,9) 2-4 kardeş olduğu saptanmıştır.

Tablo 2: Babaların Sahip Olduğu Baba Tutumlarının Dağılımı

	Anasınıfı		Birinci Sınıf (n:170)		Toplam	
	Ortalama	ss	Ortalama	ss	Ortalama	ss
Baba Tutumu	190,97	22,50	186,37	25,46	188,31	24,32
Geleneksel Tutum (n:66, %22)	176,74	16,81	174,48	19,16	175,40	18,13
Yetkeci Tutum (n:47, %16)	178,47	15,45	172,28	17,89	174,78	17,05
Tavizkar Tutum (n:76, %26)	179,55	18,49	176,65	21,89	177,76	20,58
İletişim Açıklığı (n:105, %36)	210,42	14,65	209,85	18,37	210,12	16,66

Tablo 2'den de görüldüğü gibi BADEP baba tutum puanlarının ortalaması 188,31'dir. BADEP baba tutum puanlarının minimum 57, maximum 285 olduğu göz önüne alındığında babaların puanlarının maximum puanlara daha yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuç araştırmaya alınan babaların genel olarak çocuklarına karşı olumlu bir tutum içinde olduklarını düşündürmektedir. Anasınıfına devam eden çocukları olan babaların sahip oldukları tutum puanlarının ortalaması 190,97, birinci sınıfa devam eden çocukları olan babaların sahip oldukları tutum puanlarının ortalaması ise 186,37'dir. Olumlu tutum olan *İletişim Açıklığına* sahip babalar en yüksek puan ortalamasına (210,12), olumsuz tutumlardan biri olan *Yetkeci Tutuma* sahip babalar ise en düşük puan ortalamasına (174,78) sahiptir. Ayrıca babaların çoğu (%36) iletişim açıklığı tutumuna sahiptir.

Ersoy (2013), 6. ve 7. sınıfa devam eden çocukların anne-babalarının tutumlarını daha çok demokratik olarak algıladıklarını tespit etmiştir. Poyraz ve Özyürek (2005) ise araştırmalarında, ebeveynlerin %57,57'sinin olumlu bir tutum olan demokratik tutumu benimsediklerini saptamışlardır. Seçer ve diğerleri (2007) babaların genel olarak çocuklarına karşı olumlu bir tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öner ve Yılmaz'ın (2001) çalışmasında ise, babaların daha çok sevgi ögesini ön planda tuttıkları ve çocuklarına karşı demokratik ebeveyn tutumunu benimsedikleri belirtilmektedir. Bu çalışma sonuçları ile paralellik gösteren bu bulgular, çocuğa karşı baskıcı ve tutucu ebeveyn tutumlarından çok çocuğun ihtiyaç ve ilgilerini gözetken, pozitif bir tutum sergilendiğini düşündürebilir. Ayrıca bu

sonuçlara Muş İlindeki babaların giderek geleneksel ebeveyn yaklaşımından uzaklaşarak çocuk yetiştirme konusunda daha bilinçli olmalarının neden olabileceği akla gelmektedir.

Tablo 3: Çocuğun Yaşına Göre Baba Tutum Puanının Ortalama, Standart Sapma ve Varyans Analizi Sonuçları

Çocuğun Yaşı	Baba Tutum Puanı					
	Anasınıfı (n:124)			Birinci Sınıf (n:170)		
	Ortalama	ss	t p	Ortalama	ss	t p
60-72 Aylık	191,11	22,86	,230	190,26	26,34	1,124
73 Aylık ve Üstü	189,40	18,87	,818	185,13	25,15	,263

(p>.05)

Tablo 3 incelendiğinde, baba tutum puanının çocuğun yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermemesine rağmen (p>.05), anasınıfı ve birinci sınıfa devam eden 60-72 aylık çocukları olan babaların tutum puanının, 73 aylık ve üstü çocukları olan babaların tutum puanından daha olumlu olduğu görülmektedir. Aynı zamanda anasınıfına devam eden 60-72 aylık çocukları olan babaların tutum puanının, birinci sınıfa devam eden 60-72 aylık çocukları olan babaların tutum puanından daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, baba tutumunun çocuğun yaşından etkilenmediğini göstermekle birlikte babaların, anasınıfına devam eden çocuklara birinci sınıfa devam eden çocuklara göre biraz daha pozitif davrandıklarını akla getirmektedir.

Seçer ve diğerleri (2007) tarafından yapılan çalışmada, okul öncesi eğitim alan çocukların yaşlarının babalarının kendilerine karşı olan tutumlarında anlamlı bir değişikliğe yol açmadığı tespit edilmiştir. Şendoğdu (2000) ise, anaokuluna devam eden 5–6 yaş grubu çocukların anne–babalarını algılamaları ile anne–babaların kendi tutumlarını algılamaları arasındaki ilişkiyi incelemek için yaptığı çalışmada, çocuğun yaşının anne–baba tutumlarını algılayışlarında etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 4: Çocuğun Cinsiyetine Göre Baba Tutum Puanının Ortalama, Standart Sapma ve Varyans Analizi Sonuçları

Çocuğun Cinsiyeti	Baba Tutum Puanı					
	Anasınıfı (n:124)			Birinci sınıf (n:170)		
	Ortalama	ss	t p	Ortalama	ss	t p
Erkek	192,51	21,96	,811	183,71	28,22	-1,316
Kız	189,22	23,17	,419	188,85	22,48	,190

(p>.05)

Tablo 4'den de görüldüğü gibi baba tutum puanının çocuğun cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>.05$). Poyraz'ın (2007) yaptığı çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çocuğun cinsiyetinin babanın babalık rolünü algılamada anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Özyürek ve Tezel Şahin'de (2005) baba tutumu ile çocuğun cinsiyeti arasında ilişki belirlenemediğini vurgulamışlardır. Öner ve Yılmaz'ın (2001) yaptığı çalışmada da, çocuk cinsiyeti ile baba tutumu arasında istatistiksel olarak önemli bir fark olmadığı belirtilmiştir. Aynı şekilde Ersoy (2013) tarafından yapılan çalışmada da, genel itibarı ile çocukların ebeveyn tutumlarını algılamalarının cinsiyete göre değişmediği belirtilmiştir. Bu çalışmalar çocuğun cinsiyetinin baba tutumunda etkili bir değişken olmadığını düşündürmektedir.

Anne tutumu üzerine yapılan çalışmalara (Erdinç, 2009; Şanlı, 2007) bakıldığında da çocuk cinsiyetinin belirleyici bir rolünün olmadığı görülür. Bu sonuçlar ile çocuğun kız ya da erkek olmasının anne-baba tutumunda etkili olmadığı söylenebilir. Bu araştırma sonuçlarından da görüldüğü gibi çocuk cinsiyeti ile baba tutumları arasında ilişki olmaması Muş İlinde bu araştırmaya alınan babaların geleneksel yapıdan uzak olduklarını ve cinsiyet ayırımı yapmadan çocuklarına gereken yaklaşımı gösterdiklerini düşündürmektedir.

Tablo 5: Çocuğun Doğum Sırasına Göre Baba Tutum Puanının Ortalama, Standart Sapma ve Varyans Analizi Sonuçları

Doğum Sırası	Baba Tutum Puanı					
	Anasınıfı (n:124)			Birinci sınıf (n:170)		
	Ortalama	ss	F p	Ortalama	ss	F p
İlk	193,10	23,19	,690	192,72	26,47	4,429
Ortanca	187,20	22,23		178,82	22,69	
Son	189,60	21,57		184,62	24,77	

($p<.05$)

Tablo 5'e bakıldığında, anasınıfına devam eden çocukların baba tutum puanlarının doğum sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>.05$), birinci sınıfa devam eden çocukların baba tutum puanlarının ise anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Farkı yaratan grupları belirlemek için yapılan Scheffe ve LSD testlerine göre baba tutumlarında, ortanca veya ortancalardan biri ile ilk çocuk arasında ilk çocuk lehine anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre, ortanca veya ortancalardan bir çocuğu olan babaların tutum puanlarının ilk ya da son çocuğu olan babaların tutum puanlarından daha düşük olduğu ve babaların ilk çocuk ile son

çocuğa karşı daha olumlu bir tutum sergilerken ortanca çocuğa karşı daha az olumlu bir tutum içinde oldukları söylenebilir.

Özyürek ve Tezel Şahin de (2005) 5-6 yaş çocuklarının doğum sırasının, babaların tutumunun anlamlı bir şekilde değişmesine neden olduğunu saptamışlardır. Şendoğdu'nun (2000) anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubu çocuklar ile yaptığı çalışmada da çocuğun doğum sırasının anne-baba tutumlarını algılayışında etkili olduğu saptanmıştır.

Tablo 6: Kardeş Sayısına Göre Baba Tutum Puanının Ortalama, Standart Sapma ve Varyans Analizi

Sonuçları						
Baba Tutum Puanı						
Anasınıfı (n:124)				Birinci sınıf (n:170)		
Çocuk Sayısı	Ortalama	ss	F p	Ortalama	ss	F p
Tek	197,52	20,67	1,70	183,55	31,79	7,736
2-4	189,89	22,98		189,62	24,03	
5 ve Üstü	182,87	20,03	,187	168,00	24,36	,001

(p<.01)

Tablo 6 incelendiğinde, anasınıfına devam eden çocukların baba tutumunun çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermediği (p>.05) görülmektedir. Ancak, en yüksek tutum puanına tek çocuğu olan babalar, en düşük tutum puanına ise 5 ve üstü çocuğu olan babalar sahiptir. Birinci sınıfa devam eden çocukların baba tutumlarında ise istatistiksel olarak fark belirlenmiştir (p<.05). Scheffe ve LSD testlerinin sonuçlarına göre baba tutum puanlarında 2-4 kardeş ile 5 ve üstü kardeş arasında 2-4 kardeş lehine anlamlı bir fark vardır (p<.05).

Özyürek ve Tezel Şahin (2005) tarafından yapılan çalışmada ise çocuk sayısı arttıkça babanın daha sert-katı olduğu ve demokratik tutumdan uzaklaştığı bulunmuştur. Ersoy'un (2013) 6. ve 7. sınıfa devam eden öğrenciler ile yaptığı çalışmada da anne-babalarının tutumlarını koruyucu-istekçi algılayan öğrenciler için kardeş sayısı anlamlı bir fark oluştururken, ebeveynlerini otoriter veya demokratik olarak algılayan öğrenciler için anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Baba tutumları ile çocuğun özellikleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışma sonucunda; anasınıfına devam eden çocukları olan babaların sahip oldukları tutum puanlarının, birinci sınıfa devam eden çocukları olan babaların sahip oldukları tutum puanlarından daha yüksek olduğu, çocuğun yaşı ve cinsiyetinin baba tutumlarını anlamlı bir şekilde etkilemediği,

çocuğun doğum sırası ve kardeş sayısı değişkenlerinin ise anasınıfına devam eden çocukları olan babaların tutumlarını anlamlı bir şekilde etkilemediği ancak birinci sınıfa devam eden çocukları olan babaların tutumlarını anlamlı bir şekilde etkilediği belirlenmiştir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilebilir.

Birçok insanın, en rahat ulaşabildiği kaynak olan medya aracılığı ile babaların çocuk bakımı ve gelişimi hakkında daha doğru ve pratik bilgiler elde etmeleri için çeşitli yayın ve programlar yapılabilir. Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarında ve ilkokullarda babalara yönelik kurs, seminer, konferans gibi etkinlikler düzenlenebilir, kitapçık ve broşürler dağıtılabilir. Bu tür faaliyetlerle çocuğun bakım ve eğitiminde babaların annelere ortak olması sağlanarak çocuğun daha sağlıklı gelişmesi sağlanabilir.

Kaynaklar

- Alibeyoğlu, T. (2009). *Baba Destek Programının (BADEP) Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anne Çocuk Eğitimi Vakfı (2001). *Çocuğun Yaşamında Babanın Rolü ve Önemi*. Sempozyum Raporu. İstanbul: AÇEV Yayınları.
- Atmaca Koçak, A. (2004). *Baba Destek Programı Değerlendirme Raporu*. İstanbul: AÇEV Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (1992). *İçimizdeki Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çağdaş, A. (2011). *Anne-Baba-Çocuk İletişimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z. (2010). *Anne-Baba Eğitimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Demiriz, S. ve Öğretir, A. D. (2007). Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 10 Yaş Çocuklarının Anne Tutumlarının İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1(15),105-122.
- Erdinç, S. (2009). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Fiziksel ve İlişkisel Saldırganlığın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ersoy, E. (2013). *Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları İle Benlik Saygısı ve Depresyon Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Fatih İlçesi Örneği)*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güngörmüş, O. (1992). *Babanın Çocuğunun Zekâsı, Akademik Başarısı ve Benlik Kavramı Üzerine Etkisinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güngörmüş Özkardeş, O. (2006). *Baba ve Çocuk*. İstanbul: Morpa.
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 79-91.
- Öner, B. ve Yılmaz, S. (2001). Anne ve Baba Gözüyle "Çocuk Eğitimi" Bir Sosyal Temsil Ön Çalışması. *Kriz Dergisi*, 9(1), 39-46.
- Özyürek, A. ve Tezel Şahin, F. (2010). Anne-Baba Olmak ve Anne-Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları. *Anne Baba Eğitimi* (Ed: T. Güler),35-52, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özyürek, A. ve Tezel Şahin, F. (2005). 5-6 Yaş Grubunda Çocuğu Olan Ebeveynlerin Tutumlarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2),19-34.
- Poyraz, M. (2007). *Babaların Babalık Rolünü Algılamalarıyla Kendi Ebeveynlerinin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Poyraz, H. ve Özyürek, A. (2005).Okul Öncesi 5-6 Yaş Çocukların Problem Davranışları ve Ebeveynlerin Disiplin Yöntemlerinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(166), 83-97.
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Yaşa, S. (2007). Bazı Kişisel Özelliklerine Göre Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Babalarının Babalığa Yönelik Tutumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 425-439.
- Şanlı, D.(2007). *Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Şendoğdu, M. C. (2000). *Anaokuluna Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Anne-Babalarını Algılamaları İle Anne-Babaların Kendi Tutumlarını Algılamaları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.